

stavy k zajištění pravého, platného dluhu se však dlužníkovo jmění nezmenšuje. Věci v zástavu dané zůstávají i na dále částí dlužníkova jmění. Ani poměr mezi součtem aktiv a součtem pasiv není zřízením takové zástavy jednomu z věřitelů dotčen. Změna, která jím ve jmění dlužníkovi nastala, omezuje se na to, že se — při nezměněném rozpuštění mezi součtem dluhů a úhrnnou hodnotou jmění — věřiteli, jemuž byla dána zástava, umožnilo uspokojiti se ze zástavy až do výše pohledávky, po případě až do výše menší hodnoty zástavy, kdežto ostatní věřitelé jsou odkázáni a omezeni na případný zbytek dlužníkova jmění, takže po případě dostane se jim uspokojení v menší míře než věřiteli, jemuž byla dána zástava, nebo dokonce vůbec ničeho, bylo-li do zástavy dáno celé jmění dlužníkovo a není-li hodnota jeho vyšší, než pohledávka zástavou zajištěná. Takový účinek může opodstatniti nadržování věřiteli (poskytování mu výhody) dle §u 485 tr. zák. nebo dání zástavy dle §u 486 čís. 2 tr. zák., byla-li jím porušena zásada, že všichni věřitelé dlužníka, nejsoucího s to, by platil, mají býti stejnoměrně uspokojeni dle celkového poměru aktiv a pasiv. Nelze však zřízení zástavy pro pravou (platnou) pohledávku podřaditi pod pojem zmenšení jmění, tudíž ani ne pod pojem odstranění a zcizení části jmění dle §u 205 písm. a) tr. zák. Okolnost, že zřízení zástavy pro platnou pohledávku samo o sobě nelze podřaditi pod ustanovení §u 205 písm. a) tr. zák., nevylučuje ovšem, že dlužník propadne ustanovení §u 205 písm. a) tr. zák., když a pokud použil částky, jejíž zapůjčením vzešla pohledávka zástavou zajištěná, jinak než ve prospěch věřitelů v úmyslu §u 205 písm. a) tr. zák., když a pokud takto zúmyslně uspokojení svých věřitelů zmařil anebo ztenčil zmenšením svého jmění, jehož částí stala se zápůjčka v okamžiku, kdy byla poskytnuta. Než o této stránce skutku obžalovaného, k níž poukazuje třetí odstavec důvodů obžalovacího spisu, napadený rozsudek neuvažuje. Rozhodovací důvody nezjišťují ani, zda a kdy byla zápůjčka 20.000 Kč obžalovanému manželkou vyplacena, ani k čemu obžalovaný těchto peněz použil, ani, zda použil jich zúmyslně tak, aby nepřišel k dobru věřitelům. Rozhodovací důvody omezují se v tomto směru na větu, že obžalovaný nemohl prokázati, jak s těmito penězi naložil. Patrně shledává tudíž nalézací soud odstranění (zcizení) části majetku dlužníkova již v samém zřízení zástavy k zajištění pravé pohledávky. Náзор ten přiči se správnému výkladu zákona, takže odsuzující výrok ohledně zločinu podvodného úpadku podle §u 205 písm. a) tr. zák. spočívá na nesprávném použití zákona co do oněch pojmů a jest zmatečným dle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř.

Čís. 1659.

Pro otázku neslušnosti chování se (§ 303 tr. zák.) nejsou rozhodnými církevní předpisy, nýbrž, třebas jen místní, zvyklosti, obyčeje a mravy.

Není neslušným chováním, nevzdá-li ten, kdo jest n a h o d i l e přítomen veřejnému provozování náboženství, pocty, jaká se vyžaduje dle zvyklostí příslušníků církve, o níž jde, k níž však nenáleží, byť i tak učinil úmyslně a u vědomí významu dotyčného náboženského úkonu.

Jedná se o »nahodilou« přítomnost, přišli-li příslušníci katolické církve úmyslně na pohřeb příslušníka československé církve na katolickém hřbitově, však za tím účelem, by zabránili příslušníkům druhé církve používatí zvonů katolického kostela.

V pouhém držení holi (klacku) nelze spatřovati neslušné jednání.

(Rozh. ze dne 5. června 1924, Zm II 45/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství a obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 20. listopadu 1924, jímž obžalovaný Jan M. byl podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin urážky církve podle §u 303 tr. zák. a obžalovaní Viktorin S., Ferdinand O., Tomáš D. a Matěj F. přečinem tím byli uznáni vinnými, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Bezdůvodna jest zmateční stížnost obžalovaných Viktorina S., Ferdinanda O., Tomáše D. a Matěje F., uplatňovaná z důvodu čís. 4 §u 281 tr. ř. Právem nevyhověl nalézací soud pro nerozhodnost návrhu obhajoby, by zjištěno bylo dotazem na theologickou fakultu římsko-katolickou a na evangelickou fakultu Husovu, že není předpisu ani té, ani oné církve, by při pohřbu bylo smeknuto, nýbrž že jest to jen zvyklostí, slušností. Neboť pro otázku neslušného chování se již dle pojmu neslušnosti nerozhodují přesné církevní předpisy, nýbrž právě zvyklostí, obyčeje, mravy, třebas i jen místní, jak i soud v dalším odůvodnění svého usnesení na to správně poukázal. Proto nelze důvodně tvrditi, že zamítnutím návrhu byla obhajoba způsobem protizákonným obmezena, jak předpokládá § 281 čís. 4 tr. ř., jehož se stížnost v tomto směru dovolává. Naproti tomu nelze upříti oprávněnosti zmateční stížnosti týchž obžalovaných, pokud, dovolávajíc se důvodu čís. 5 a v souvislosti s ním i důvodu čís. 9 a) §u 281 tr. ř.; vytýká, že napadený rozsudek nemá důvodů, zjišťuje, že stlé dostavili se na hřbitov, aby přítomni byli pohřbu jinověreckému na hřbitově své vlastní církve, a pokud rozsudek z přítomnosti stěžovatelů, kteří, jak na jiném místě zjišťuje, dostavili se na hřbitov ku zvonici jako stráž, aby účastníci pohřbu československého při pohřbu nepoužili svémocně zvonů kostela katolického, dochází k nesprávnému závěru, že v jednání stěžovatelů, kteří dle zjištění rozsudečného při tom, když průvod šel poblíže místa, kde stěžovatelé stáli u zvonice a nevzdali poctu obnažením hlavy, spočívá po stránce subjektivní přečin dle §u 303 tr. zák. Zjištění rozsudkové onoho vnitřního dění, že stěžovatelé volili jíti na hřbitov a býti přítomni pohřbu jinověreckému na hřbitově své vlastní církve, nelze logicky vyvoditi ani z obhajoby stěžovatelů, ani ze seznání svědků P. Františka H-y, jehož protokol při hlavním přeličení byl čten, ani ze seznání Josefa M-e a Josefa Ch-a, z jichž výpovědi plyne, že stěžovatelé byli u zvo-

nice na hřbitově jako stráž, aby zabránili, by příslušníci církve československé při pohřbu neužívali zvonů kostela církve katolické. Správné zjištění úmyslu, z jakého stěžovatelé dostavili se na hřbitov, jest závažným pro posouzení viny stěžovatelů ve směru subjektivním.

Zrušovací soud sdílí názor judikatury bývalého Nejvyššího soudu ve Vídni, vyslovený v rozhodnutí ze dne 24. prosince 1913, č. j. Kr II 211/13 (čís. 4092), že nelze spatřovati u toho, kdož nahodile jest přítomen veřejnému provozování náboženství a nevzdá poctu, jaká se vyžaduje dle zvyklostí příslušníků církve, o niž jde, k níž však pachatel nenáleží, byť i učinil tak úmyslně a jsa si vědom, co náboženský úkon, o nějž jde, znamená a jakých zvyklostí příslušníci dotyčné církve šetří, neslušné chování se ve smyslu §u 303 tr. zák. a to se zřetelem na ustanovení článku 14. základního státního zákona z 21. prosince 1867, čís. 142 odstavec třetí ř. zák., které přejato bylo i do ustanovení §u 123 zák. ze dne 29. února 1920, čís. 121 Sb. z. a n., vedle něhož nikdo nesmí býti ani přímo ani nepřímo nucen k účasti na jakémkoli náboženském úkonu, s výhradou práv, plynoucích z moci otcovské nebo poručenské. V případě, o nějž jde, dlužno uvažovati, zda nahodilé přítomnosti při náboženském úkonu určité církve se strany jinověrce nelze na roveň postavití případ, že stěžovatelé dostavili se na hřbitov nikoli za tím účelem, aby přítomni byli veřejnému vykonávání náboženství jinověrců, leč za tím účelem, aby zabránili, aby příslušníci československé církve nepoužili svémocně zvonů kostela katolického a, nevměšující se v průvod pohřební, setrvali na místě, pokud bylo účelno, aby zabránili zasáhnutí ve výlučné právo církve katolické na užívání zvonů v kostele hřbitovním. I v tomto případě může býti pochybno, zda v jednání stěžovatelů, kteří, stojíce u zvonice, nevzdali poctu při pohřebním průvodu československém, který se ubíral cestou poblíž zvonice, spatřována býti může skutková povaha přečinu podle §u 303 tr. zák., nebude-li zjištěno, že bylo úmyslem stěžovatelů, na pohřebním průvodu se účastniti a provokativně chováním svým vyvolati, aneb zvyšovati pohoršení mezi účastníky pohřbu, to tím více, když rozsudek zjišťuje, že již okolnost ta, že stěžovatelé u zvonice byli na stráži, byla převážně příčinou pohoršení. Jinak by ovšem mohla věc býti uvažována, kdyby bylo zřejmo, že stěžovatelé mohli dosíci účelu, směřujícího k tomu, by po případě zabránili, by jinověrci nevyzváněli kostelními zvony církve katolické, i kdyby nebyli na místě v bezprostřední blízkosti cesty, po níž se pohřební průvod ubíral, a z volby místa, kde se stěžovatelé nalézali, postoje jich a neobnažení hlavy, když šel průvod kolem, usuzováno by býti mohlo, že stěžovatelé dostavili se na hřbitov nejen proto, by byli stráží u zvonice, leč i v úmyslu, by byli přítomni pohřebnímu průvodu samému, a opomenutím, vzdáti obvyklou poctu, kdy pohřební průvod, v němž nesen byl v popředí kříž, doprovázel duchovní církve československé, provokativně neslušně se chovali tou měrou, že z toho vzejíti mohlo pohoršení účastníkům pohřbu, nebo kdyby tento provokativní úmysl teprve na místě samém pojali. Ve směrech výše uvedených, jakož i ve směru tom, zda jest vůbec v K. a bylo též v době příběhu i u vyznavačů československé církve ustáleným zvykem, vzdávati poctu při průvodu pohřbu československého, který provází duchovní a při němž v popředí nesen

jest kříž, obnažením hlavy, postrádá rozsudek dostatečných zjištění, tak, že zrušovací soud v rozhodnutí ve věci samé vejíti nemůže.

Zmateční stížnost státního zastupitelství není sice odůvodněna, pokud vytýká rozsudku první stolice nesprávné právní posouzení proto, že neshledal dostatečného podkladu pro odsouzení obžalovaného Jana M-e v okolnosti, že tento byl, meškaje na hřbitově, opatřen holí (klackem). I kdyby bylo vyvratitelné, že obžalovaný M. obyčejně používal hole pro svou krátkozrakost, nelze nahlédnouti, jak by v pouhém držení hole v ruce shledáno býti mohlo nějaké neslušné chování, když se žádná strana nebylo tvrzeno, že obžalovaný hole jakýmkoli způsobem, ať již výhružným, aneb útočným, použil. Po stránce té nejsou proto vývody stížnosti vůbec způsobivé otřásti stanoviskem rozsudku. Za to odůvodněna jest zmateční stížnost potud, pokud soud zamítl návrh veřejného obžalobce na výslech dalších svědků o tom, že též obžalovaný M. stejně jako ostatní obžalovaní, opomenul za okolností, v odstavci prvním uvedených, smeknouti pokrývku hlavy, když pohřební průvod těsně vedle něho šel. Když soud neshledával přesnou výpověď jediného, jím samým věrohodným označeného svědka Josefa Ch-a k usvědčení M-ovu postačitelnou, nesměl bez porušení zásady §u 3 tr. ř. odmítnouti návrh veřejného obžalobce, aby vyslechnuti byli další svědci, kteří měli jako přímní svědci činu výpověď Ch-ovu podepřít. Bylo proto v tomto směru i odůvodněné stížnosti státního zastupitelství vyhověno.

Čís. 1660.

Přečin §u 486 čís. 2 tr. zák. jest dokonán, jakmile dlužník, jsa si vědom své platební neschopnosti, předsevezme nebo opomene předsevzítí některý z prostředků v čís. 2 §u 486 tr. zák. vypočtených. Dodatečným zahájením vyrovnacího řízení neodčiní se nastalá trestnost ani, když věřitelé na vyrovnání přistoupili.

Dlužník musí při uvažování o své platební schopnosti a při sestavování stavu jmění přihlížeti i k dlužným daním.

Trestnost není tu odvislá od předložení, nýbrž od neschopnosti k placení.

(Rozh. ze dne 6. června 1924, Zm I 76/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 7. prosince 1923, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem úpadku z nedbalosti podle §u 486 čís. 2 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se nejprve důvodu zmatečnosti čís. 9 b) §u 281 tr. ř., uplatňujíc, že jednání obžalovaného stalo se beztrestným. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný dne 1. února 1923 po té, když se stal insolventním, podal u obchodního soudu návrh na zavedení vyrovnacího řízení, dále že na vyrovnání to věřitelé přistoupili a že bylo soudem potvrzeno. Jelikož obžalovaný po nastalé neschopnosti k placení